

Jaarverslag MOS

november 2009

oktober 2010

Milieu zorg Op School

Mos

Milieu zorg Op School

Mos

Mos

Milieu zorg Op School

Mos

Milieu zorg Op School

Mos

Milieu zorg Op School

Milieu zorg Op School

Mos

Milieu zorg Op School

Mos

Milieu zorg Op School

Mos

Milieu zorg Op School

Jaarverslag MOS

November 2009
Oktober 2010

**MOS is een initiatief van de Vlaamse overheid
Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
Afdeling Milieu-integratie en –subsiëringen,
de vijf Vlaamse provincies en de
Vlaamse Gemeenschapscommissie**

1. Evaluatieverslag

De nieuwe MOS-overeenkomst loopt van 1 september 2010 tot en met 31 augustus 2013.

De overeenkomst heeft betrekking op de verdere implementatie in de provincies van Milieuzorg op School (MOS), een educatief milieuzorgsysteem voor het basis- en secundair onderwijs.

Het MOS-project is een gezamenlijk project van de Vlaamse overheid als de OPDRACHTGEVER met de vijf Vlaamse provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie als de OPDRACHTHOUDERS.

In uitvoering van de Decade voor Educatie voor Duurzame Ontwikkeling (EDO) van de Verenigde Naties (2005-2014) en in uitvoering van het operationeel project EDO van de Vlaamse Strategie voor Duurzame Ontwikkeling engageren de OPDRACHTHOUDERS en de OPDRACHTGEVER zich ook om het MOS-project expliciet te kaderen binnen de Strategie voor Educatie voor Duurzame Ontwikkeling van de UNECE.

Jaarlijks wordt voor het komende begrotingsjaar een dienstbevel gevraagd aan de minister bevoegd voor Leefmilieu na advies van de Inspectie van Financiën. Voor de goedkeuring van het dienstbevel wordt er jaarlijks onder redactie van de MOS-coördinatie een jaarverslag opgemaakt. In het jaarverslag moet een kwantitatieve en kwalitatieve evaluatie van het project gebeuren, geadviseerd door de MOS-begeleidingscommissie.

Dit jaarverslag is het resultaat van die evaluatie.

2. Aantal vestigingsplaatsen in 2010

Het aantal scholen in Vlaanderen en Nederlandstalige scholen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest varieert voortdurend door fusies, splitsingen en sluitingen. Bij de telling gaan we niet uit van het aantal hoofdscholen, maar van het aantal *vestigingsplaatsen*. De ervaring leert immers dat het voornamelijk vestigingsplaatsen zijn die in het MOS-project stappen (eventueel onder invloed van een scholengroep, scholengemeenschap of hoofdschool).

Voor het jaarverslag 2010 gaan we uit van een totaal van **5104** vestigingsplaatsen.

Aantal vestigingsplaatsen 2010			
	basis	secundair	totaal
Antwerpen	946	410	1356
Limburg	530	169	699
Oost-Vlaanderen	875	288	1163
Vlaams-Brabant	529	155	684
West-Vlaanderen	727	245	972
Brussels Gewest	180	50	230
Totaal	3787	1317	5104

3. Aantal MOS-scholen op 1 oktober 2010

Een school of vestigingsplaats wordt MOS-school wanneer de directie een milieubeleidsverklaring ondertekent. De school bevestigt hiermee dat ze in het project stapt en dus op een educatieve manier aan milieuzorg wil werken. Vanaf dat moment kan de school een beroep doen op praktische en inhoudelijke ondersteuning en begeleiding.

Aantal MOS-scholen 2010						
	basis		secundair		totaal	
Antwerpen	523	55%	252	61%	775	57%
Limburg	490	92%	147	87%	637	91%
Oost-Vlaanderen	609	70%	214	74%	823	71%
Vlaams-Brabant	483	91%	135	87%	618	90%
West-Vlaanderen	547	75%	203	83%	750	77%
Brussels Gewest	133	74%	43	86%	176	77%
Totaal	2785	74%	994	75%	3779	74%

4. Groei

4.1 Aantal MOS-scholen 1998 - 2010

	basis		secundair		totaal	
1998			178	14%	178	14%
1999			242	19%	242	19%
2000			323	25%	323	25%
2001			427	33%	427	33%
2002	437	11%	556	41%	993	19%
2003	977	25%	614	45%	1591	30%
2004	1484	38%	704	55%	2188	42%
2005	1775	46%	759	59%	2534	49%
2006	2073	54%	815	64%	2888	57%
2007	2364	62%	868	67%	3232	63%
2008	2546	67%	935	71%	3481	68%
2009	2698	72%	954	73%	3652	72%
2010	2785	74%	994	75%	3779	74%

Hogescholen worden niet meer meegeteld. Voor hen is er "Ecocampus".

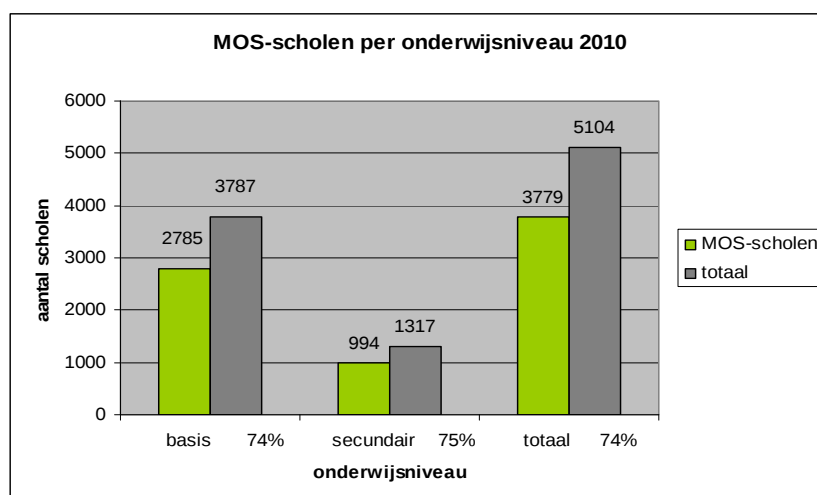
Ecocampus garandeert de continuïteit van milieuzorg (ná basis- en secundair onderwijs) in het formele onderwijs.

Ecocampus is het logische vervolg op MOS. Door MOS zijn heel wat studenten vertrouwd met milieuzorg. Het is dan ook belangrijk dat die inspanningen een vervolg krijgen in het hoger onderwijs. Ecocampus richt zich in de eerste plaats tot de milieucoördinatoren en beleidsverantwoordelijken.

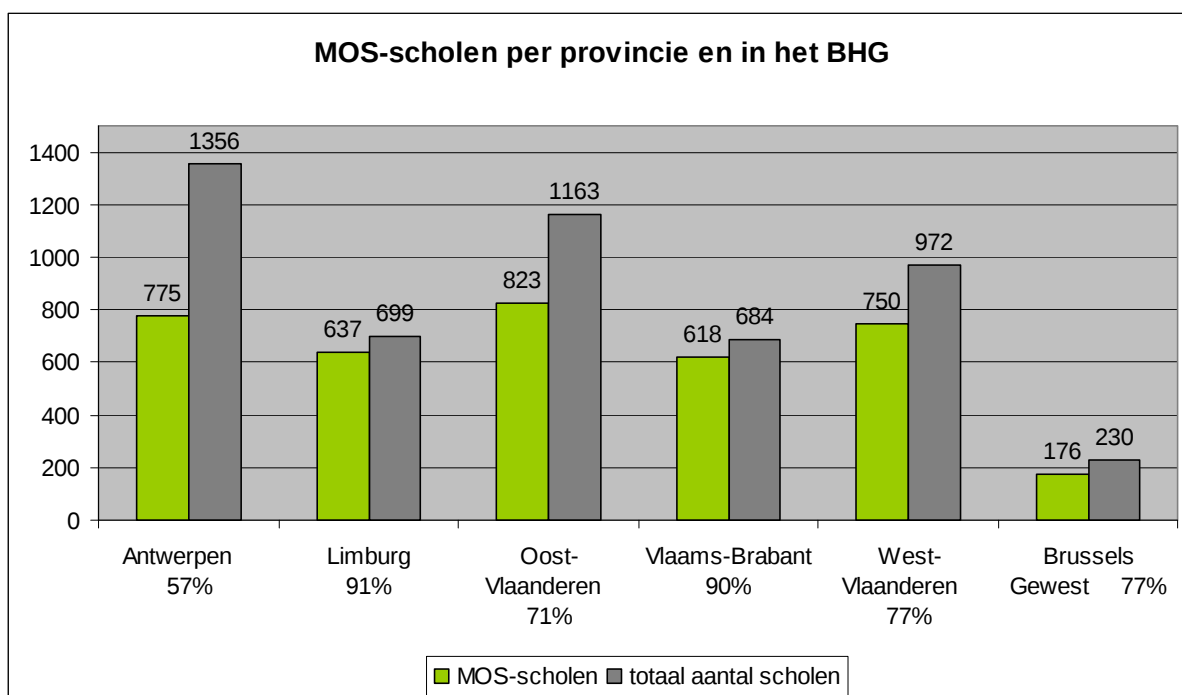
De MOS-coördinatie en de Ecocampus-coördinatie zitten geregeld samen en agenda's en verslagen van de respectieve begeleidingscommissies worden uitgewisseld.

MOS is een *educatief* project en blijft wel contacten met de lerarenopleidingen onderhouden. Het zijn namelijk de toekomstige leraren die later met milieuzorg op school te maken zullen hebben.

4.2 Aantal MOS-scholen 2010 per onderwijsniveau

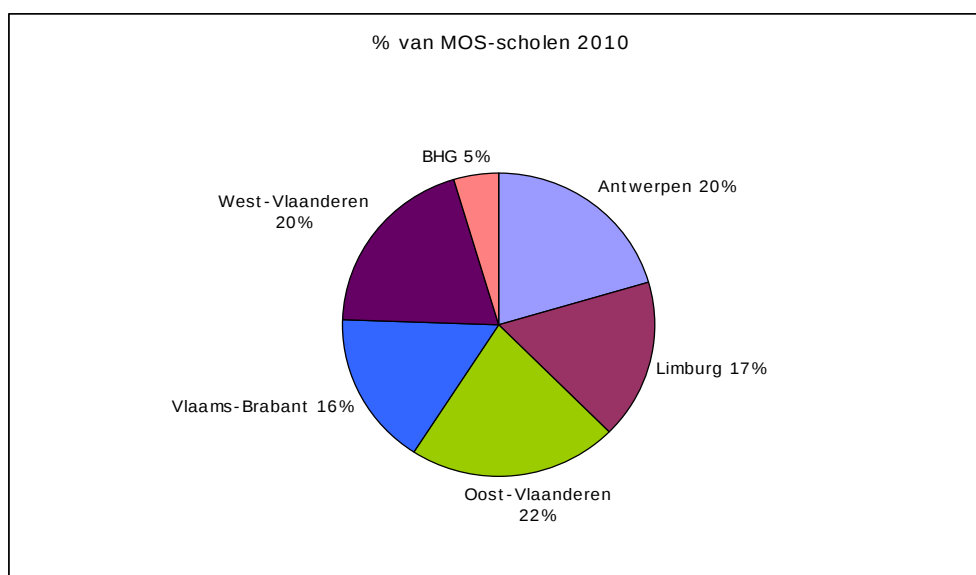

5. Aantal MOS-scholen 2010 per provincie en in het Brussels Gewest

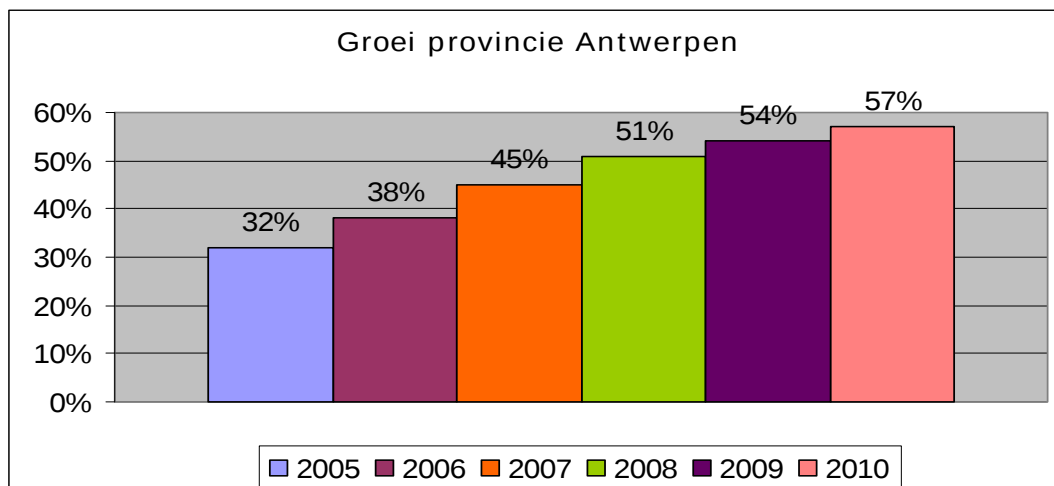
Van de 3779 MOS-scholen liggen er...

775	in	Antwerpen	20 %
637		Limburg	17 %
823		Oost-Vlaanderen	22 %
618		Vlaams-Brabant	16 %
750		West-Vlaanderen	20 %
176		BHG	5 %

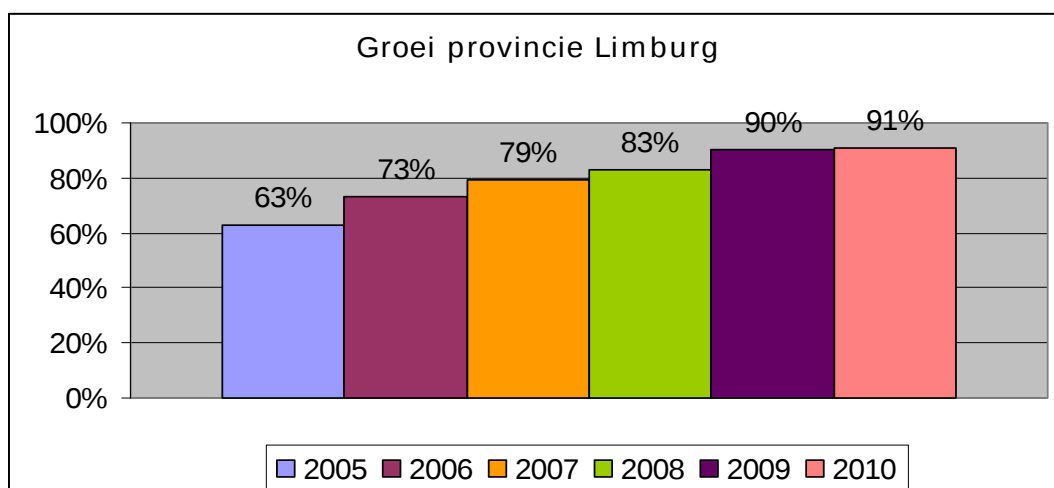
5.1 MOS-scholen in de provincie Antwerpen 2010

basis 2010			secundair 2010			totaal 2010		
523	946	55%	252	410	61%	775	1356	57%

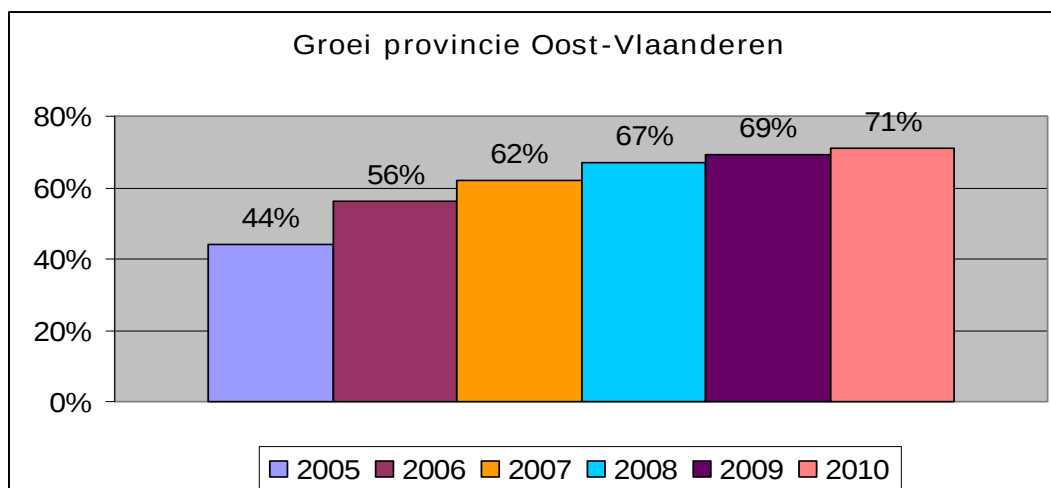
5.2 MOS-scholen in de provincie Limburg 2010

basis 2010			secundair 2010			totaal 2010		
490	530	92%	147	169	87%	637	699	91%

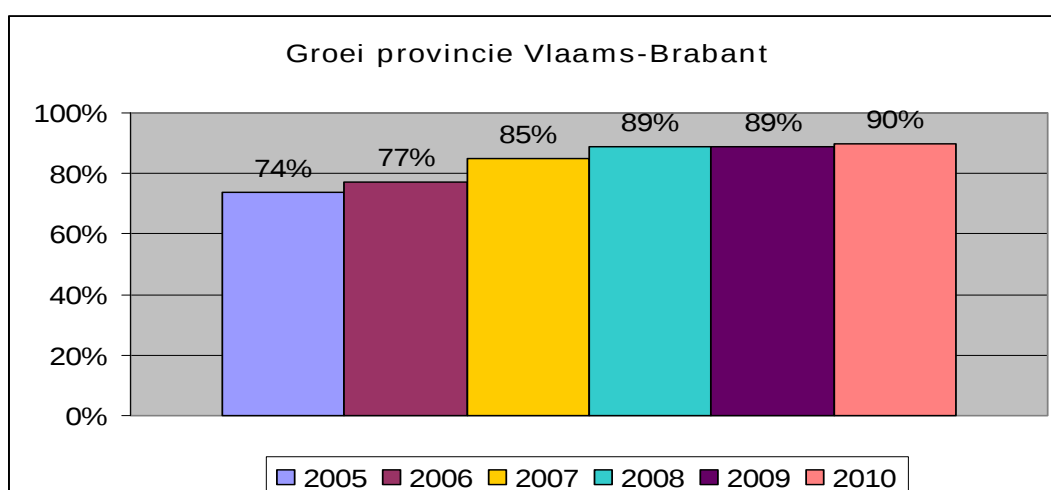
5.3 MOS-scholen in de provincie Oost-Vlaanderen 2010

basis 2010			secundair 2010			totaal 2010		
609	875	70%	214	288	74%	823	1163	71%

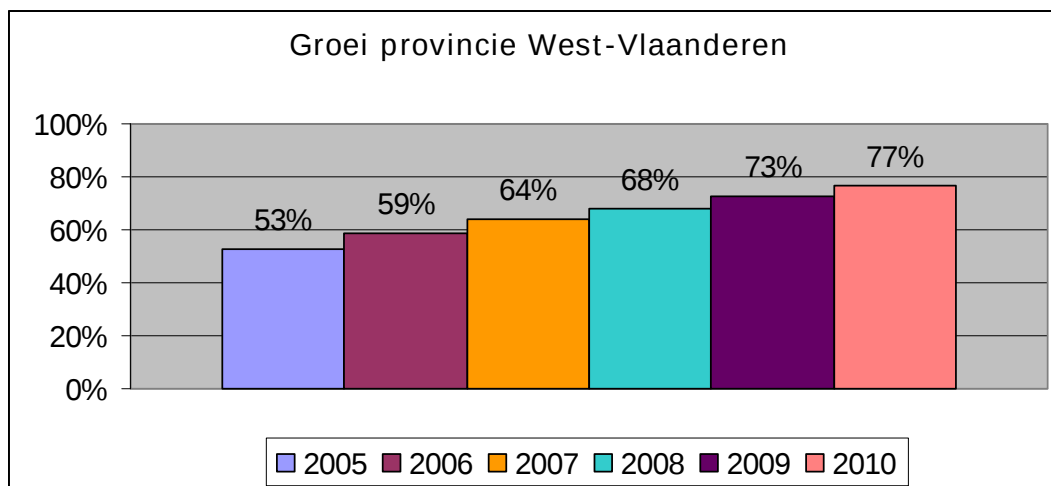
5.4 MOS-scholen in de provincie Vlaams-Brabant 2010

basis 2010			secundair 2010			totaal 2010		
483	529	91%	135	155	87%	618	684	90%

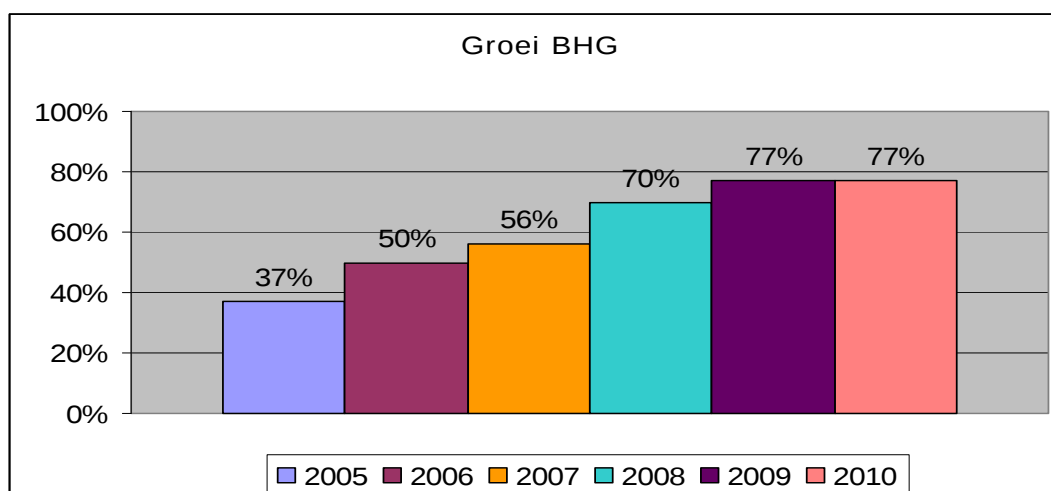
5.5 MOS-scholen in de provincie West-Vlaanderen 2010

basis 2010			secundair 2010			totaal 2010		
547	727	75%	203	245	83%	750	972	77%

5.6 MOS-scholen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2010

basis 2010			secundair 2010			totaal 2010		
133	180	74%	43	50	86%	176	230	77%

6. Het logo

Het logo is een kwaliteitslabel dat aangeeft dat de school in een educatief proces stapt, systematisch acties organiseert en inspanningen levert om zoveel mogelijk schoolleden voor milieuzorg te sensibiliseren. Scholen moeten minstens één jaar aan milieuzorg werken om een logo te kunnen halen.

Het logo bestaat uit drie delen. De school bepaalt zelf het tempo waarop ze de drie delen wil behalen. Dat hoeft helemaal niet in drie jaar te gebeuren. De criteria om een eerste, tweede of derde logo te behalen zijn dezelfde, maar de eisen worden steeds hoger.

Een provinciale jury beoordeelt de aanvragen van logo 1 en logo 2. De gewestelijke logocommissie bevestigt die beslissingen.

De gewestelijke logocommissie beoordeelt de aanvragen van logo 3.

De criteria die de respectieve jury's hanteren zijn nauwkeurig uitgewerkt in indicatorenlijsten in verband met:

- visie en planning
- communicatie
- betrokkenheid van de leerlingen
- draagvlak
- verankering
- educatieve en milieuwinst per thema

Zie voor het basisonderwijs: MOS-handleiding (zie 8.2).

Zie voor het secundair onderwijs: MOS-leidraad secundair (zie 8.4)) en MOS-spiegel (zie 8.5).

6.1 Aantal nieuwe logoscholen in 2010

Logolaureaten 2010					
		logo 1	logo 2	logo 3	TOTAAL
Basisonderwijs	Antwerpen	27	13	5	45
	Limburg	19	18	10	47
	Oost-Vl.	25	32	23	80
	Vl.-Brab.	17	19	9	45
	West-Vl.	35	28	9	72
	Brussel	6	7	1	14
	totaal	129	117	57	303
Secundair	Antwerpen	9	5	4	18
	Limburg	7	4	5	16
	Oost-Vl.	1	2	0	3
	Vl.-Brab.	2	3	1	6
	West-Vl.	7	11	7	25
	Brussel	2	2	1	5
	totaal	28	27	18	73
TOTAAL		190	144	75	376

6.1.1 LOGOLAUREATEN IN 2010 IN DE PROVINCIE ANTWERPEN

LOGO 1 (Antwerpen)			
BASISONDERWIJS			
SIBLO 6 - De Bijenkorf	Biekorfstraat 21	2060	Antwerpen-Noord
SKS De Rakkertjes	Louis Wanbecqstraat 9	2100	Deurne
SKS De Hoedjes van Papier	Maarschalk Montgomerylaan 15	2100	Deurne
GVBS Heilig Hart, vestiging De Zon	Schotensesteenweg 79	2100	Deurne
GVBS Heilig Hart, vestiging De Ster	Seraphin de Grootestraat 120	2100	Deurne
SBS De Kleurenboom	Pastoor Goetschalckxstraat 57	2180	Ekeren
GLS Massenhoven	Kerkstraat 37	2240	Massenhoven
GKS Massenhoven	Kerkstraat 58	2240	Massenhoven
GVBS De K.L.A.P.Roos	Molenheide 12	2242	Pulderbos
GVBS De Wingerd	Wijngaard 11	2275	Poederlee
GVBS Sint-Victor	Begijnendreef 27	2300	Turnhout
GVBS Heilig Graf	Nijverheidstraat 11	2300	Turnhout
GO! BSBO Molenweide	Boomgaardstraat 60	2300	Turnhout
GBS Salto	Pausenstraat 9	2360	Oud-Turnhout
GO! Basisschool De Wamp	De Maaskens 10	2370	Arendonk
GBS Alles Kit(d)s	Pastoor Vaesstraat 24	2400	Mol
GO! Basisschool 't Egeltje	Beukenbosstraat 24	2400	Mol
GBS De Vlieger	Mgr. Heylenstraat 22	2460	Kasterlee
GBS De Kangoeroe	Lorzestraat 37	2480	Dessel
GO! Freinetschool De Klimboom	Boudewijnlaan 15/2	2490	Balen
GO! Basisschool Park	Arthur Vanderpoortenlaan 35	2500	Lier
SBS Leopold III	Mellinetplein 13	2600	Berchem
GVKS WAVO	Bosstraat 36	2861	Onze-Lieve-Vrouw-Waver
GVLS WAVO	Leemstraat 20	2861	Onze-Lieve-Vrouw-Waver
GVLS WAVO	Vinkenhofstraat 43	2861	Onze-Lieve-Vrouw-Waver
GO! Basisschool De Schorre	Jan Van Droogenbroeckstraat 49	2890	Sint-Amands

LOGO 1 (Antwerpen)			
SECUNDAIR ONDERWIJS			
Sibso Stuivenberg	Wandeldijk 17	2050	Antwerpen-Linker Oever
Sibso Stuivenberg	Wandeldijk 17	2050	Antwerpen-Linker Oever
Sibso Stuivenberg	Schoolstraat 2	2060	Antwerpen-Noord
Sibso Stuivenberg	Boerhaavestraat 2	2060	Antwerpen-Noord
Sibso Stuivenberg	Stuivenbergplein 36	2060	Antwerpen-Noord
Sibso Stuivenberg	Boerhaavestraat 2	2060	Antwerpen-Noord
Xaveriuscollege	Collegelaan 36	2140	Borgerhout
Atheneum Klein-Brabant	Lindestraat 119	2880	Bornem
Sint-Jozefinstituut	Jozef Hendrickxstraat 153	2900	Schoten

LOGO 2 (Antwerpen)			
BASISONDERWIJS			
GVBS De Kleine Jacob	Sint-Jacobsmarkt 43	2000	Antwerpen
GVBLO Sint-Jozefinstituut	Canadalaan 252	2030	Antwerpen-Luchtbal
GVBS Reuzepas	Heerestraat 140	2360	Oud-Turnhout
GVBS Zwaneven	Steenweg op Mol 157	2360	Oud-Turnhout
SAIGO MOL	Don Boscostraat 37	2400	Mol
GVLS Sint-Stanislascollege	Gustaaf Garittestraat 1	2600	Berchem
GO! Basisschool De Spreeuwen	Battelsesteenweg 259	2800	Mechelen
BSBO Groenlaar	Predikherenhoevestraat 31	2840	Rumst
GVLS OLVI De Reuzenboom	Spoorweglaan 24	2850	Boom
GVBS OLVI De Reuzenboom	Spoorweglaan 25	2850	Boom
GVKS De Regenboog	Coolhemveldstraat 3	2870	Puurs
GVBS Huveneersbasisschool	Victor Kegelsstraat 1	2880	Bornem
GO! BSBO Wilgenduin	Vogelenzangstraat 115	2920	Kalmthout

LOGO 2 (Antwerpen)			
SECUNDAIR ONDERWIJS			
Het Keerpunt	Prins Leopoldstraat 51	2140	Borgerhout
Rozenberg S.O. (4 vestigingen)	Rozenberg 2	2400	Mol

LOGO 3 (Antwerpen)			
BASISONDERWIJS			
GBS De Twinkeling	Ossenberg 100	2490	Balen
GO! BSBO Den Anker	Acaciastraat 102	2800	Mechelen
GO! Basisschool HIMO	Louis Mommaertsstraat 10	2830	Willebroek
GBS de rekke	Eduard de Beukelaerlaan 2	2940	Hoevenen
BuBaO Berkenbeek	Nieuwmoerse Stwg 113B	2990	Wuustwezel

LOGO 3 (Antwerpen)			
SECUNDAIR ONDERWIJS			
Sint-Ursula-Instituut	Kannunik Davidlaan 15	2500	Lier
Sint-Ursulalyceum	Kannunik Davidlaan 15	2500	Lier
Berthoutinstituut-Klein Seminarie (2 vestigingen)	Bleekstraat 3-5	2800	Mechelen

6.1.2 LOGOLAUREATEN IN 2010 IN DE PROVINCIE LIMBURG

LOGO 1 (Limburg)			
BASISONDERWIJS			
BSGO 't Klein Atheneum	Maastrichtersteenweg 23	3500	Hasselt
VBS De Triangel	Bakkerslaan 20	3500	Hasselt
VKS De Beverzak	Hasseltse Beverzakstraat 220	3500	Hasselt
VBS De Beerring 1	Koerselsesteenweg 25	3580	Beringen
VBS Het Mozaiek	Beverlosesteenweg 455	3580	Beringen
GVB Bokrijk	Kuurstraat 6	3600	Genk
Gemeentelijke Basisschool	Populierenlaan 30 B1	3620	Lanaken
GVB St.-Jan	Bloemenlaan 71	3630	Maasmechelen
BSGO De Lettertuin	Weg naar Opoeteren 13	3660	Opglabbeek
VKS 't Reepje	Sint-Laurensstraat 9	3700	Tongeren
VBS De Bloesem	Appelboomgaardstraat 7	3740	Bilzen
VBS De Wilg Schoonbeek	Schoolstraat 45	3740	Bilzen
Gesub.Vrije Kleuterschool De Robbert	Wal 14	3930	Hamont-Achel
BSGO Kleuterschool Berkenlaan	Berkenlaan z/n	3970	Leopoldsburg
BSGO Leopoldsburg	Atheneumstraat 2	3970	Leopoldsburg
Projectschool Kameleon	Atheneumstraat 2	3970	Leopoldsburg
VLS Hartelust campus St.-Lutgardis	Kerkstraat 4B	3980	Tessenderlo
BuLo De Regenboog	Stationsstraat 5	3980	Tessenderlo
VBS De Lettertrein	Lindenstraat 5	3980	Tessenderlo

LOGO 1 (Limburg)			
SECUNDAIR ONDERWIJS			
Middenschool 2 Herk-de-Stad	Dr. Vanweddingenlaan 10	3540	Herk-de-Stad
Technisch Instituut Sparrendal	Bessemerstraat 443	3620	Lanaken
Heilig Hartcollege	Rijksweg 357	3630	Maasmechelen
Technicum	Gildestraat 22	3800	Sint-Truiden
Koninklijk Atheneum "De Wingerd"	Leopoldlaan 45	3900	Overpelt
Middenschool "De Wingerd"	Leopoldlaan 45	3900	Overpelt
WICO Campus Mater Dei	Kloosterstraat 13 - 17	3900	Overpelt

LOGO 2 (Limburg)			
BASISONDERWIJS			
Daltonschool	Boomkensstraat 52	3500	Hasselt
Vrije Basisschool Lillo	Meester Surinxstraat 16	3530	Houthalen-Helchteren
Vrije Lagere School De Brug	Brugstraat 16	3550	Heusden-Zolder
VZW De Brug Lager Onderwijs	Maasheide z/n	3580	Beringen
VBS Molenberg	Daalbroekstraat 120	3620	Lanaken
VBS Jan Rosier	Pastorijstraat 11	3620	Lanaken
BSGO De Brug	Daalstraat 9	3630	Maasmechelen
BuBaO De Wikke	Capucienenstraat 23	3680	Maaseik
VKS Evermaruske	Rechtstraat 22	3700	Tongeren
VBS Basisschool	Ridderstraat 13	3870	Heers
VBS Mechelen-Bovelingen	Kloosterstraat 4	3870	Heers
BSGO De Bilter	Nieuwesteenweg 20	3870	Heers
De Zavel	H. Van Veldekestraat 55	3920	Lommel
LS De Robbert	Kloosterstraat 6	3930	Hamont-Achel
VLS Hartelust campus Heilig Hart	Stationsstraat 38	3980	Tessenderlo
GVB Maarlo	Sparrenstraat 14	3990	Peer
GVB Kloostertuin	Kloosterstraat 23	3990	Peer
GVB Preud'homme	Kloosterstraat 35	3990	Peer

LOGO 2 (Limburg)			
SECUNDAIR ONDERWIJS			
Don Bosco Technisch Instituut	Don Boscostraat 6	3530	Helchteren
V.I.I.O. Handel en Humaniora	Tongersesteenweg 84	3840	Borgloon
WICO Campus Sint-Maria	Stationsstraat 74	3910	Neerpelt
Pius X - College	Stationsstraat 125	3980	Tessenderlo

LOGO 3 (Limburg)			
BASISONDERWIJS			
GVB Bolderberg	Kluisstraat 15	3550	Heusden-Zolder
VBS Meldert Domino	Schoolstraat 2	3560	Lummen
VBS Genenbos Domino	Genenbosstraat 82	3560	Lummen
VBS Terkoest	Parkstraat 11	3570	Alken
VBS Wijkschool Terkoest	O.L.-Vrouwstraat 124	3570	Alken
BS Stippe Stap	Halmstraat 12	3600	Genk
Gesub. Vrije Basisschool	Schoolstraat 34	3630	Maasmechelen
BSBOGO 't Kreeftje	Bosweg 71	3630	Maasmechelen
BSGO Freinetschool De Mijlpaal	Koninksemsteenweg 174	3700	Tongeren
BSGO Aan den Bogaerd	Noordervest 33	3990	Peer

LOGO 3 (Limburg)			
SECUNDAIR ONDERWIJS			
Sint-Pauluscollege	Herebaan-West 41	3530	Houthalen-Helchteren
Lucerna College Genk	Woudstraat 25	3600	Genk
Katholieke Centrumscholen Sint-Truiden - Derde graad	Diesterstraat 1	3800	Sint-Truiden
Katholieke Centrumscholen Sint-Truiden - Middenschool	Ridderstraat 23	3800	Sint-Truiden
Katholieke Centrumscholen Sint-Truiden - Tweede graad	Plankstraat 11	3800	Sint-Truiden

6.1.3 LOGOLAUREATEN IN 2010 IN DE PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

LOGO 1 (Oost-Vlaanderen)			
BASISONDERWIJS			
Freinetschool Mandala	Jozef II straat 28	9000	Gent
Freinetschool Mandala	Jozef II straat 69	9000	Gent
Vrije Basisschool Sint Salvator	Sint-Salvatorstraat 14A	9000	Gent
Basisschool Mijlpaal	Groenewandeling 80	9031	Dronen
Kleuterschool H. Familie	Richard Van Britsomstraat 1	9100	Sint-Niklaas
Basisschool H. Familie - lager school	Richard Van Britsomstraat 1	9100	Sint-Niklaas
Don Bosco A	Tulpenstraat 16A	9100	Sint-Niklaas
Don Bosco B	Tulpenstraat 16B	9100	Sint-Niklaas
Vrije Gemengde Basisschool De Palster	Crevestraat 27	9180	Moerbeke-Waas
Vrije Kleuterschool Toermalijn	Bosdorp 34	9190	Stekene
Vrije Kleuterschool Toermalijn	Verkenstraat 4C	9190	Stekene
Visitatie Baasrode	Rosstraat 7	9200	Baasrode
Leefschool 't Veertje	Pater Vertentenstraat z/n	9220	Hamme
Gemeentelijke Lagere School Ruiter	Podtsmeulen 9	9250	Waasmunster
Basisschool 't Konkelgoed	Centrumstraat 24	9280	Lebbeke
Kleuterschool 't Focheltje	Fochelstraat 67	9280	Lebbeke
Vrije Basisschool De Luchtballon	Ninovestraat 7A	9320	Erembodegem
Vrije Basisschool De Luchtballon	Geraardsbergsesteenweg 77	9320	Erembodegem
Sint-Catharinacollege	Vianeplein Z.N.	9500	Viane
Sint-Catharinacollege	Zikastraat 66	9500	Moerbeke
Bernadetteschool	Parkstraat 2	9620	Grotenberge
MPI 't Craeneveld	Serpentstraat 63	9700	Oudenaarde
Gesub. Vrije Gemengde Basisschool	Brugstraat 29	9770	Kruishoutem
Gesub. Vrije Gemengde Basisschool	Waregemsestraat 40A	9771	Nokere
Vrije Basisschool Eke (afd. Landuit)	Steenweg 246	9810	Eke

LOGO 1 (Oost-Vlaanderen)			
SECUNDAIR ONDERWIJS			
Sint-Bavohumaniora	Reep 4	9000	Gent

LOGO 2 (Oost-Vlaanderen)			
BASISONDERWIJS			
Vrije Lagere school - Klim	Sint-Pietersaalstraat 78A	9000	Gent
Montessorischool Klimop	Theresianenstraat 34	9000	Gent
EDUGO Sint-Bernadette	Sint-Bernadettestraat 249	9000	Gent
Sint-Bavo	Apostelhuizen 2	9000	Gent
Vrije Lagere School - Klim	Sint-Pietersaalstraat 86	9000	Gent
Het Kompas	Ijskelderstraat 29	9000	Gent
Vrije Kleuterschool - Klim	Sint-Pietersaalstraat 82	9000	Gent
De Zonnepoort	Sint-Lievenspoortstraat 2	9000	Gent
Basisschool Sint-Paulus	Gavergrachtstraat 97	9031	Drongen
EDUGO Sint-Vincentius	Sint-Rafaëlstraat 14	9041	Oostakker
EDUGO Desteldonk	Rechtstraat 17	9042	Desteldonk
Basisschool GO! De Tovertuin	Slachthuisstraat 68	9100	Sint-Niklaas
Vrije Basisschool St. Laurens	Overslag 1	9185	Wachtebeke
De Zonnewijzer	Kouterstraat 108	9240	Zeke
Vrije Basisschool Sint-Franciscus afdeling Heide	Lode Ontropdreef 9	9250	Waasmunster
't Kleuterschooltje	Vloerzegemstraat 47	9506	Smeerebbe-Vloerzegem
Kleuterschool De Zonnevlier	Gentsestraat 40	9520	Zonnegem
Gemeenteschool De Zonnevlier	Uilebroek 29	9520	Vlierzele
GBS De Kersentuin	Tuinwijkstraat 2	9550	Herzele
Vrije Basisschool Broeders van Liefde	Schoolstraat 12	9570	Sint-Maria-Lierde
Vrije Basisschool Broeders van Liefde	Nieuwstraat 23	9570	Lierde
Vrije Basisschool Berchem	Kloosterstraat 33	9690	Kluisbergen
Vrije Basisschool Kwaremont	Schilderstraat 3	9690	Kluisbergen
Vrije Basisschool Petegem	Lindestraat 16	9790	Petegem-aan-de-Schelde
OLV Visitatie	Rid. A. Stas de Richellelaan 19	9820	Bottelare
Gemeentelijke Basisschool De Vierklaver	Baaigemstraat 26	9890	Gavere
Basisschool GO! 't Schaperke	Hugo Verrieststraat 30	9900	Eeklo
Basisschool GO! De Wegwijzer	Leegstraat 20A	9960	Assenede
Basisschool GO! De Wegwijzer	Schoolstraat 1	9960	Assenede
Vrije Basisschool De Ark - Strobrugge	Oude Aardenburgse Weg 72	9990	Maldegem
Vrije Basisschool De Papaver	Adegemdorp 16A	9991	Adegem
Vrije Basisschool De Papaver	Adegemdorp Z.N.	9991	Adegem

LOGO 2 (Oost-Vlaanderen)			
SECUNDAIR ONDERWIJS			
Koninklijk Atheneum	Onteigeningsstraat 41B	9060	Zelzate
VTI Dendermonde	Emiel Van Winckellaan 6	9200	Dendermonde

LOGO 3 (Oost-Vlaanderen)			
BASISONDERWIJS			
BenedictusPoort Basisschool	Tentoonstellinglaan 4	9000	Gent
Freinetschool De Loods	Patrijsstraat 12	9000	Gent
BuLO Sint-Jozef	Stropkaai 38	9000	Gent
Daltonschool De Lotus	Grensstraat 202	9000	Gent
I.V.I.O. Salvator	Meerhoutstraat 55	9041	Oostakker
Sint-Vincentius	Hutsepotstraat 27	9052	Zwijnaarde
Basisschool GO! De Reigers	Leegstraat 2	9060	Zelzate
Gemeentelijke Basisschool Destelbergen	Dendermondesteenweg 462	9070	Destelbergen
Sint-Catharinaschool	Edgar Tinelstraat 29	9112	Sinaai-Waas
Sint-Catharinaschool	Vleeshouwersstraat 2	9112	Sinaai-Waas
Gemeenteschool De Eenhoorn	E. Gorrebeeckstraat 14A	9150	Kruibeke
Basisschool De Bijenkorf	Koning Albertstraat 45	9200	Sint-Gillis-Dendermonde
De Belhamel	Wanzelestraat 9	9260	Schellebelle
Basisschool De Zonnebloem	Nerenweg 7	9270	Kalken
Basisschool De Zilverberk	Ninovestraat 27	9450	Haaltert
Leefschool Het Droomschip	Blakstraat 25	9900	Eeklo
Gemeentelijke Basisschool Belzele	Oosteindestraat 69	9940	Evergem
Gemeenteschool Boekhoute Het Anker	Boekhoutedorp 3	9961	Boekhoute
Gemeenteschool Bassevelde De Duizendpoot	Nieuwe Boekhoutestraat 26	9968	Bassevelde
Wijkschool De Duizendpoot	Kleitkalseide 81	9990	Maldegem
Basisschool Mevr. Courtmans	Mevrouw Courtmanslaan 80	9990	Maldegem
Wijkschool De Rakkertjes	Mottedreef 2	9990	Maldegem
Vrije Basisschool De Ark - Vossenhol	Schautenstraat 258	9990	Maldegem

6.1.4 LOGOLAUREATEN IN 2010 IN DE PROVINCIE VLAAMS-BRABANT

LOGO 1 (VLAAMS-BRABANT)			
BASISONDERWIJS			
Vrije Basisschool Sint-Catharinacollege	Bergstraat 40	1570	Galmaarden
Vrije Basisschool Ave-Mariabasisschool	Dorp 48	1602	Vlezenbeek
Vrije Kleuterschool Kester	De Ham 2	1755	Kester
Basisschool De Regenboog van het gemeenschapsonderwijs	Brusselsesteenweg 99	1850	Grimbergen
Gemeentelijke Basisschool Klim Op	Jan Hammeneckerstraat 44	1861	Wolvertem
Vrije Basisschool De Kriekelaar	De Tilbourgstraat 16	1981	Hofstade
Vrije Lagere School Heilig Drievuldigheidscollege	Oude Markt 28	3000	Leuven
Vrije Lagere School Boven-Lo	Heidebergstraat 275	3010	Kessel-Lo
Vrije Kleuterschool Boven-Lo	Heidebergstraat 268	3010	Kessel-Lo
Freinetschool De Regenboog	Schoolstraat 2	3010	Kessel-Lo
Gemeentelijke Basisschool De Letterboom	Wilgenpad 1	3040	Ottenburg
Gemeentelijke Basisschool De Letterboom	Leuvensebaan 299	3040	Sint-Aghata-Rode
Vrije Kleuterschool Ourodenberg	Kerkstraat 16	3200	Aarschot
Vrije Basisschool De Plein	Klein Langeveld 30	3220	Holsbeek
Provinciale Lagere School voor Buitengewoon Onderwijs De Sterretjes	Anemonenlaan 15	3300	Tienen
Vrije Basisschool Trip Trap	Schoolstraat 1	3470	Kortenaken
Vrije Basisschool Trip Trap	schoolstraat 14	3470	Kortenaken

LOGO 1 (VLAAMS-BRABANT)			
SECUNDAIR ONDERWIJS			
Katholiek Instituut voor Technisch Onderwijs	Zennelaan 51-53	1800	VILVOORDE
Sint-Gertrudisinstituut -Bovenbouw	Molenberg 25	3400	LANDEN

LOGO 2 (VLAAMS-BRABANT)			
BASISONDERWIJS			
Gemeentelijke Basisschool Ak'Cent	Kerkhove 14	1547	Bever
Gemeentelijke Lagere School Ak'Cent	Akrenbos 71A	1547	Bever
Gemeentelijke Kleuterschool Ak'Cent	Akrenbos 133	1547	Bever
Vrije Basisschool Spring in 't veld	Kareelstraat 19	1674	Bellingen
Vrije Basisschool De Leertrommel	Schoolstraat 65 A	1745	Opwijk
Vrije Basisschool 't Neerveldje	Neerveldstraat 247	1745	Opwijk
Basisschool De Key van het gemeenschapsonderwijs	K. Keymolenstraat 39	1750	Lennik
Vrije Lagere School	Bruneaustraat 61	1755	Kester
Vrije Kleuterschool Virgo Sapiens	Kerkhofstraat 43	1840	Londerzeel
Vrije Basisschool 't Schooltje Van Oppem	Processieweg 4	1860	Meise
Basisschool De Grasmus van het gemeenschapsonderwijs	Grasmushof 5	3000	Leuven
Basisschool De Klare Bron van het gemeenschapsonderwijs	Vandenbemptlaan 14	3001	Heverlee
Vrije Basisschool De Twijg	Ursulinnenstraat 1	3018	Wijgmaal
Basisschool De Bijenkorf van het gemeenschapsonderwijs	Gebr. Massantstraat 16	3020	Herent
Gemeentelijke Basisschool	Bierbeekstraat 4	3052	Blanden
Vrije Basisschool	Terhulpensesteenweg 524	3090	Overijse
Gemeentelijke Basisschool	Steenweg op Nieuwrode 43	3111	Wezemaal
Vrije Kleuterschool De Notelaar	Diestersteenweg 241	3292	Kaggevinne
Vrije Basisschool De Mozaïek	Lubbeeksestraat 42	3370	Roosbeek

LOGO 2 (VLAAMS-BRABANT)			
SECUNDAIR ONDERWIJS			
Heilig Hart Heverlee - tweede graad	Naamsesteenweg 335	3001	HEVERLEE
British School of Brussels	Leuvensesteenweg, 19	3080	Tervuren
Don Bosco-instituut TSO/BSO	Stationsstraat 89	3150	HAACHT

LOGO 3 (VLAAMS-BRABANT)			
BASISONDERWIJS			
Freinetschool De Boomhut	Oude Postweg 76	1652	Alsemberg
Gemeentelijke Kleuterschool	Vaucampslaan 90	1654	Huizingen
Gemeentelijke Basisschool	Vaucampslaan 80	1654	Huizingen
Vrije Basisschool Ascanusinstituut	Nieuwstraat 72	1730	Asse
Basisschool 't Lessenaartje van het gemeenschapsonderwijs	Ternatsestraat 9	1790	Essene
Basisschool De Regenboog van het gemeenschapsonderwijs	Driesstraat 11	1790	Affligem
Basisschool Pee en Nel van het gemeenschapsonderwijs	J.B. Van Monsstraat 6-8	3000	Leuven
Freinetschool De Pit	Handelsplein	3290	Diest
Vrije Basisschool Mariadal	Klein Overlaar 3	3320	Hoegaarden

LOGO 3 (VLAAMS-BRABANT)			
SECUNDAIR ONDERWIJS			
KTA Gitbo	Molenstraat 2	3140	Keerbergen

6.1.5 LOGOLAUREATEN IN 2010 IN DE PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

LOGO 1 (WEST-VLAANDEREN)			
BASISONDERWIJS			
VBS St-Pieters Nieuwenhove	Kanunnik Duboisplein 10	8020	Oostkamp
VBS De Kiem Ruddervoorde	Leegtestraat 1	8020	Ruddervoorde
GVB Buo Zonnehart	Sportlaan 18	8211	Aartrijke
Buo de Vuurtoren	Heistlaan 26	8301	Knokke-Heist
OLVA Male	De Linde 94	8310	St-Kruis
BSGO Paalbos	Gemene Weideweg Zuid 121	8310	Assebroek
BSGO d' Oefenschool	Van Maerlantstraat 1	8370	Blankenberge
vbs Bredene-Duinen	Peter Benoitlaan	8450	Bredene
VBS Kinderland	Sint-Anna 41	8500	Kortrijk
Sint-Amand Zuid	Krysantenlaan 6	8500	Kortrijk
Sint-Amand Zuid	Wielewaallaan 26	8500	Kortrijk
Damiaanschool	Pottelberg 15	8500	Kortrijk
VKS Spes Nostra	Steenstraat 2	8501	Heule
VKS Spes Nostra Fatima	Moorseelsestraat 167	8501	Heule
VKS Spes Nostra 't villaatje	Kortrijksestraat 326	8501	Heule
Heilig Hart	Tuinstraat 19	8530	Harelbeke
Heilig Hart	Korenbloemstraat	8530	Harelbeke
GBS Heestert	Vierkeerstraat 26	8551	Heestert
GBS Heestert	Gauwelstraat 22	8551	Heestert
VBS Sint-Baafs-vijve	Cartonstraat 46	8710	Sint-Baafs-Vijve
GVB Oeselgem	Wakkensesteenweg 11	8720	Oeselgem
GVB Markegem	Brouwerijstraat 2A	8720	Markegem
Paanderschool	Paanderstraat 49	8730	Meulebeke
VBS De Mozaïek	Nijverheidsstraat 7	8800	Roeselare
VBS De Mozaïek	Hammestraat 12	8800	Roeselare
VBS Zonnebloem	Kleine Stadenstraat 4	8830	Hoogdele
VBS Mozaïek	Delaeystraat 59	8830	Hoogdele
VBS Gits	Gitsbergstraat 15	8830	Gits- Hoogdele
VBS Gits	Koolskampstraat 46	8830	Gits- Hoogdele
VBS Gits	Torhoutstraat 7	8830	Gits- Hoogdele
GBS Moorslede	Roeselaarsestraat 60	8890	Moorslede
Sint-Jozef	Meenseweg 33	8900	Ieper
MPI GO De Klaproos	Werviksestraat 46	8902	Zillebeke
BSGO De Ster	Vroonhof 6	8970	Poperinge
VBS De Wijzer	Ieperstraat 2A	8980	Zonnebeke

LOGO 1 (WEST-VLAANDEREN)			
SECUNDAIR ONDERWIJS			
VTI Brugge Boeveriestraat (2 vestigingen)	Boeveriestraat 73	8000	Brugge
OLV van Vlaanderen	Beverlaai 75	8500	Kortrijk
Instituut Sint Martinus	Ichtegemstraat 14/2	8680	Koekelare
KA Waregem "De Zes Wegen"	Westerlaan 69	8790	Waregem
Sint-Rembertmidschool	Statiestraat 34	8810	Lichtervelde
VTI Izegem	Italianenlaan 30	8870	Izegem

LOGO 2 (WEST-VLAANDEREN)			
BASISONDERWIJS			
VBS De Bosbes	Wingensestraat 10	8020	Hertsberge
VBS Margaretaschool	Sportlaan 8	8300	Knokke-Heist
VBS Margaretaschool	P. Parmentierlaan	8300	Knokke-Heist
OLVA De Meersen	Kon. Astridlaan	8310	Assebroek
VBS De Zonnetuin	Beeweg 32	8310	St-Kruis
OLVA De Touwladder	Collegestraat 24 b	8310	Assebroek
OLV-college	Aartshertogstraat 26	8400	Oostende
OLV-college	Duinhelmstraat 2	8400	Oostende
OLV-college	Lijsterbeslaan	8400	Oostende
OLV-college	Assisiëlaan	8400	Oostende
BSGO Einstein	Einsteinlaan 1	8420	De Haan
GBS 't Slijpertje	Odiel Spruyttestraat 1	8433	slijpe
BAMO Moorsele	Sint- Janstraat	8560	Moorsele
BAMO Moorsele	Kasteeldreef	8560	Moorsele
VBS Kortemark-Elle	Ieperstraat 47	8610	Kortemark-Elle
Leefschool de Letterzee	A. Fastenaekelslaan 24	8670	Koksijde
BSGO De Mokker	West Meetstraat 15	8680	Koekelare
BSGO De Toekomst	Veldstraat 58	8680	Koekelare
GBS Oedelem	Knesselareststraat	8730	Oedelem
Ter Bunen Oostveld	Tinhoutstraat	8730	Oedelem
GVBS Sint-Antonius	Sint-Antoniusstraat 3	8730	Meulebeke
SBS 2	Leeuwerikstraat 30	8800	Roeselare
BSGO Windekind	Blinde Rodenbachstraat 44	8800	Roeselare- Rumbeke
VBS Beveren	Heirweg 147	8800	Beveren- Roeselare
VBS Sint- Katrien	Heulsestraat 111	8860	Lendelede
Reuzenhuis	Gruuthusestraat 90	8870	Tielt
BSGO De Horizon	Hellestraat 15	8940	Wervik
BSGO Groene Campus	Brugsesteenweg	8630	Veurne

LOGO 2 (WEST-VLAANDEREN)			
SECUNDAIR ONDERWIJS			
Koninklijk Instituut Spermalie	Potterierei 46	8000	Brugge
OLV Ter Duinen (2 vestigingen)	Kursaalstraat 40	8301	Knokke-Heist
Sint-Jozefsinstituut	Alfons Pieterslaan 21	8400	Oostende
TA Heule	Guido Gezellelaan 10	8501	Heule
SPW2	Deken Jonckheerestraat 7	8560	Wevelgem
MS Noordduinen	Fastenaekelslaan 24	8670	Koksijde
Campus De Reynaert	Stationsstraat 67	8700	Tielt
Houtlandinstituut	Rijsselstraat 110	8820	Torhout
MS en KA Menen (2 vestigingen)	Vandermerschplein 54	8930	Menen

LOGO 3 (WEST-VLAANDEREN)			
BASISONDERWIJS			
VBS de Mozaiëk	Pastorieweg	8310	St-Kruis
VBS De Lenaard	St. Lenardsstraat 58	8380	Dudzele
MPIGO De Zandkorrel	J.Boedtslaan 14	8480	Eernegem
VBS Rodenburg	Rodenburgplein 31	8510	Marke
GBS Wevelgem	Goudenregenstraat 1	8560	Wevelgem
GVBS Nieuwland	Ontvangerstraat 7	8700	Tielt
VBS Wildenburg	Beernemsteenweg 117	8750	Wingene
Sint-Amandus	Schutterijstraat 6	8760	Meulebeke
VBS Sleihage	Diksmuidesteenweg 93	8830	Hooglede

LOGO 3 (WEST-VLAANDEREN)			
SECUNDAIR ONDERWIJS			
SASK	Fortuinstraat 29	8310	Sint-Kruis
Mariawende-Blydhove	Boogschutterslaan 25	8310	Sint-Kruis
Margaretha-Maria-Instituut (3 vestigingen)	Handzamestraat 18	8610	Kortemark
BuSO De Rozenkrans	Albert I-laan 54	8670	Oostduinkerke
BuSO Dominiek Savio	Koolskampstraat 24	8830	Gits

6.1.6 LOGOLAUREATEN IN 2010 IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

LOGO 1 (BHG)			
BASISONDERWIJS			
Instituut Spes	Molenbeekstraat 173	1020	Laken
De Scheutplaneet	Ninoofsesteenweg 333	1070	Anderlecht
De Stadsmus (Transvaal)	Schallerlaan 19-21	1160	Oudergem
De Stadsmus (Invaliden)	Invalidenlaan 168	1160	Oudergem
St.-Jozef	Jagersveld 5	1170	Watermaal-Bosvoorde
De Puzzel	De Fierlantstraat 35	1190	Vorst

LOGO 1 (BHG)			
SECUNDAIR ONDERWIJS			
Elishout, school voor voeding	Emile Gryzonlaan 1	1070	Anderlecht
K.A. Koekelberg	Klein Berchemstraat 1	1081	Koekelberg

LOGO 2 (BHG)			
BASISONDERWIJS			
't Rad	Van Winghenstraat 1	1070	Anderlecht
Goede Lucht LS	Severineplein 1A	1070	Anderlecht
Doremi KS	Demostehnesstraat 231	1070	Anderlecht
Lucerna LS	Industrielaan 31	1070	Anderlecht
Goudenregen De Tuinen	Prins Boudewijnstraat 71	1083	Ganshoren
Goudenregen Wijschool Jette	Dielegemsesteenweg 24-26	1090	Jette
De Stadsmus (hoofdschool)	H. De Brouckerelaan 16	1160	Oudergem

LOGO 2 (BHG)			
SECUNDAIR ONDERWIJS			
K.A. Emmanuel Hiel	Ch. Gilisquetlaan 34	1030	Schaarbeek
Lucernacollege	Industrielaan 31	1070	Anderlecht

LOGO 3 (BHG)			
BASISONDERWIJS			
't Plantzoentje	Prins Boudewijnstraat 71	1020	Laken

LOGO 3 (BHG)			
SECUNDAIR ONDERWIJS			
International School of Brussels	Kattenberg 19	1170	Watermaal-Bosvoorde

6.2 AANTAL LOGOSCHOLEN

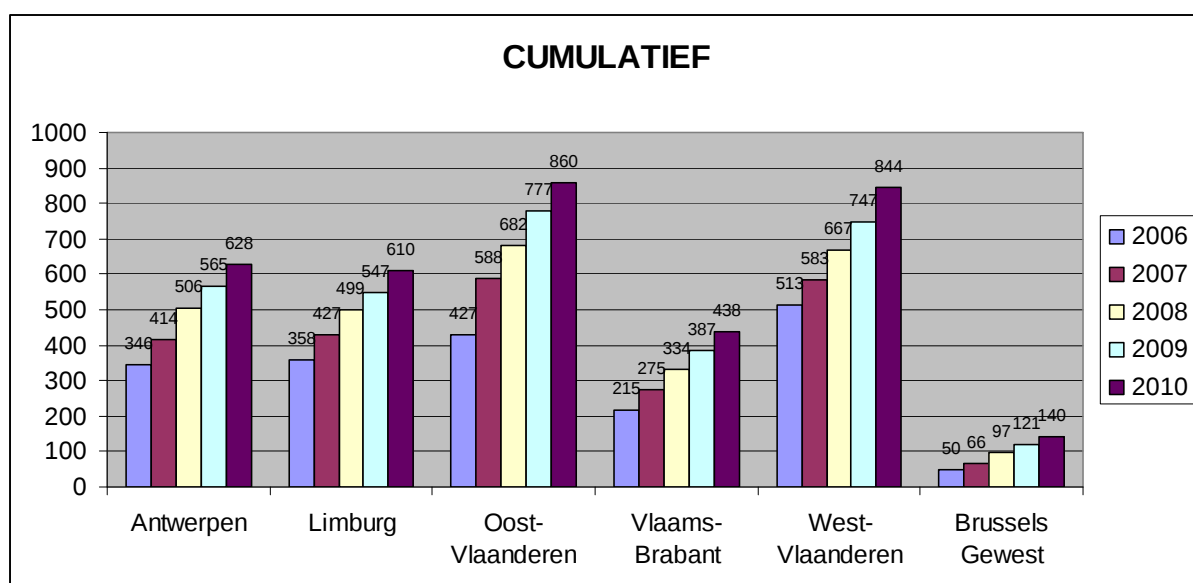
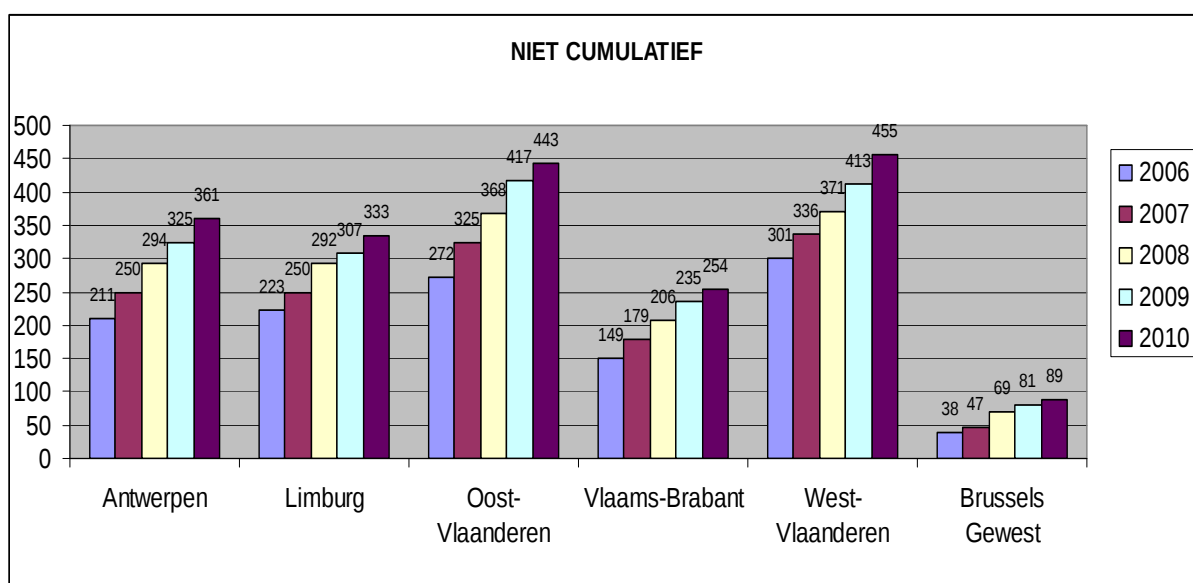
6.2.1 Logoscholen 1998 – 2010

		niet cumulatief				cumulatief			
		logo1	logo2	logo3	totaal	logo1	logo2	logo3	totaal
Basisonderwijs	ANT	118	61	54	233	233	115	54	402
	LIM	116	72	60	248	248	132	60	440
	OVL	113	91	121	325	325	212	121	658
	VBR	82	61	33	176	176	94	33	303
	WVL	138	112	84	334	334	196	84	614
	BHG	32	28	3	63	63	31	3	97
	totaal	599	425	355	1379	1379	780	355	2514
secundair onderwijs	ANT	60	38	30	128	128	68	30	226
	LIM	26	33	26	85	85	59	26	170
	OVL	55	42	21	118	118	63	21	202
	VBR	37	25	16	78	78	41	16	135
	WVL	51	31	39	121	121	70	39	230
	BHG	13	9	4	26	26	13	4	43
	totaal	242	178	136	556	556	314	136	1006
		841	603	491	1935	1935	1094	491	3520

6.2.2 Aantal logoscholen (1, 2 en 3 samen): groei sinds 2006 per provincie

De cijfers van 2009 zijn aangepast: hogescholen worden niet meer meegerekend.

	NIET CUMULATIEF					CUMULATIEF				
	2006	2007	2008	2009	2010	2006	2007	2008	2009	2010
ANT	211	250	294	325	361	346	414	506	565	628
LIM	223	250	292	307	333	358	427	499	547	610
OVL	272	325	368	417	443	472	588	682	777	860
VBR	149	179	206	235	254	215	275	334	387	438
WVL	301	336	371	413	455	513	583	667	747	844
BHG	38	47	69	81	89	50	66	97	121	140
	1194	1387	1600	1790	1935	1954	2353	2785	3163	3520

7. De groene vlag van Eco-Schools

7.1 Eco-Schools

Alle logo 3-scholen van Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden door MOS geregistreerd als Eco-School.

MOS is “affiliate member” van de FEE (Foundation for Environmental Education) voor Vlaanderen en verantwoordelijk voor haar Eco-Schools-programma.

MOS spoort scholen op die manier aan om de milieu-inspanningen vol te houden. Na 3 logo's kunnen de scholen zich kandidaat stellen om de groene vlag van Eco-Schools te behalen.

Als 'national operator' reserveert MOS namelijk de groene vlag voor scholen die het *derde* logo hebben gekregen en bewijzen dat het milieuzorgproces in al zijn facetten en volgens de criteria voor een logo 3-school doorloopt.

De groene vlag wordt toegekend voor twee schooljaren.

Aantal Eco-schools	
2006	190
2007	271
2008	355
2009	418
2010	491

Elke logo 3-school bepaalt zelf of en wanneer ze voor de groene vlag gaat.

De jury houdt daarbij vooral rekening met de volgende criteria:

- Is er duidelijk aantoonbare milieuwinst? Liefst op drie van de vijf MOS-thema's: afvalpreventie, energie, water, natuur op school of vergroening, mobiliteit of verkeer. Maar ook aandacht voor thema's als biodiversiteit, levensstijl en duurzame voeding en klimaatverandering kan meetellen.
- Gaat de participatie en de betrokkenheid van de leerlingen verder dan uitsluitend 'uitvoeren van taken'. Zijn voldoende leerlingen ook betrokken bij keuze, planning en evaluatie van de acties en krijgen ze voldoende verantwoordelijkheid? Heeft de school een MOS-werkgroep of een evenwaardig alternatief om milieuzorg regelmatig op de agenda te zetten?
- Is er een voldoende groot draagvlak voor milieuzorg op school? Staan directie, leerkrachten, onderhouds- en administratief personeel en ouders achter het MOS-project en zijn ook zij betrokken bij keuze, planning en evaluatie van de MOS-acties?

- Vormen de MOS-activiteiten een rode draad doorheen het hele schooljaar en zijn de milieufspraken verankerd in het hele schoolgebeuren. Is er controle op de naleving ervan? Heeft de school een milieubewust aankoopbeleid?
- Heeft de school een MOS-communicatiestrategie? Informeert de MOS-verantwoordelijke of de MOS-werkgroep op geregelde tijdstippen de hele school over de geplande MOS-activiteiten?
- Treedt de school uitdrukkelijk naar buiten als een milieuvriendelijke en duurzame school? Behoort milieuzorg duidelijk tot de prioritaire doelstellingen van de school? Van een groene vlag – school verwachten we dat ze een voorbeeld is voor andere scholen op milieuzorggebied. Wisselt de school milieuzorgervaringen uit met andere scholen (in de omgeving, in de provincie, in de regio, in het buitenland)?
- Heeft de school een ECOCODE (een schooleigen en originele verwoording of uitbeelding van de belangrijkste milieudoelstellingen van de school)?

7.2 Cijfers

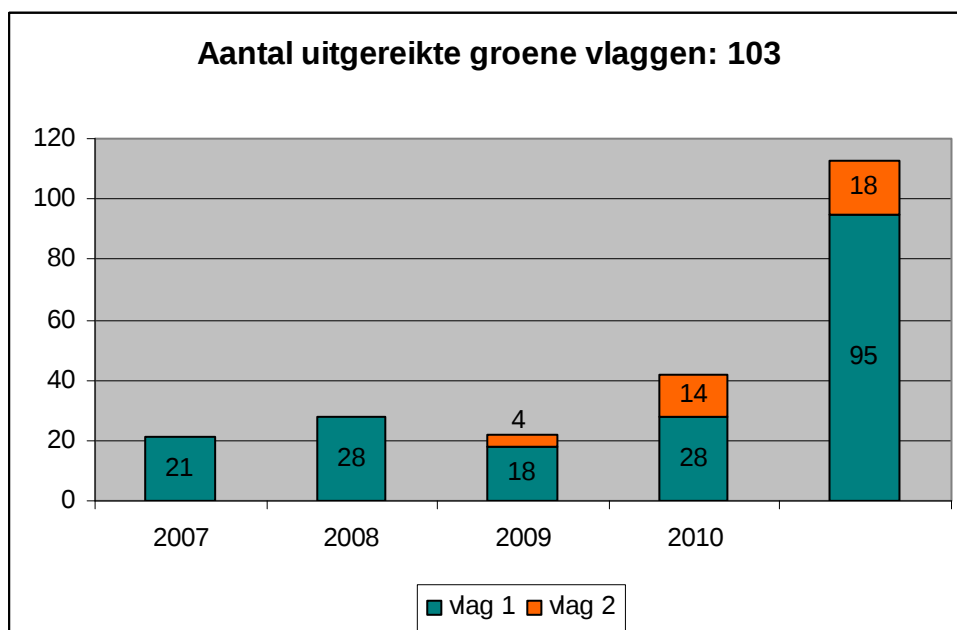
In 2007 behaalden **21** scholen hun eerste groene vlag. Zij kregen de vlag 2007-2008.

In 2008 behaalden **28** scholen hun eerste groene vlag. Zij kregen de vlag 2008-2009.

In 2009 behaalden **18** scholen hun eerste groene vlag en **4** scholen hun tweede groene vlag. Zij kregen de vlag 2009-2010.

In 2010 behaalden **28** scholen hun eerste groene vlag en **14** scholen behaalden hun tweede groene vlag. Zij kregen de vlag 2010-2011.

Momenteel mogen dus **64** (= 18+4+28+14) de groene vlag uithangen.

7.3 Laureaten groene vlag 2010

gekleurd = 2de groene vlag

Basisonderwijs (32)

- ⇒ Vrije Basisschool Ourodenberg - Kerkstraat 27 - 3200 Aarschot
- ⇒ Basisschool Wonderwijs - Hameestraat 11 - 3570 Alken
- ⇒ **Basisschool Sint-Joris - Schoolstraat 13 - 3570 Alken**
- ⇒ Vrije Basisschool Aspelare - Plekkersstraat 4 - 9404 Aspelare (Ninove)
- ⇒ GO! Freinetschool Triangel - Kleine Steenweg 33 - 2221 Booischot
- ⇒ Parkschool Te Boelaer - Te Boelaerpark 5 - 2140 Borgerhout
- ⇒ Sint-Bernardusschool - St.-Amandsesteenweg 256 - 2880 Bornem
- ⇒ **GLS De Sleutel - Lostraat 51 - 2520 Broechem**
- ⇒ **Vrije Basisschool Kerkham - Kerkham 1 - 9570 Destelbergen**
- ⇒ **Vrije Basisschool Wijkschool Haenhout - Haenhoutstraat 171 - 9570 Destelbergen**
- ⇒ **Basisschool Pius X - Bredenakkerstraat 31 - 9070 Destelbergen**
- ⇒ GBS De Vierklaver - Veldstraat 12 - 9890 Gavere-Asper
- ⇒ **Bubao Sint Gregorius - Jules Destréelaan 67 - 9050 Gentbrugge**
- ⇒ Basisschool Hamont-Lo - 't Lo 13 - 3930 Hamont-Achel
- ⇒ Sint-Augustinusschool - Stasegemdorp 32 - 8530 Harelbeke
- ⇒ De Berk (Buitengewoon Lager Onderwijs) - Kloosterbeekstraat 7 - 3500 Hasselt
- ⇒ Vrije Basisschool De Parel - Steenvoordestraat 13 - 9070 Heusden
- ⇒ Gemeentelijke basisschool - Nieuwstraat 100 - 3140 Keerbergen
- ⇒ Sint-Jansschool - Mechelsevest 2 - 3000 Leuven
- ⇒ **BSGO De Wijze Eik, afdeling Casierlaan - A.C. de ter Bekenlaan 26 - 9030 Mariakerke**
- ⇒ Vrije Centrumschool Marke - Kloosterstraat 27 - 8510 Marke
- ⇒ **Basisschool Lyceum Mechelen - Kleine Nieuwendijkstraat 22 - 2800 Mechelen**
- ⇒ BSGO! De Boomgaard - Kiestraat 1 - 3670 Meeuwen-Gruitrode
- ⇒ **Basisschool De Kleine Prins - A. Debunnestraat 15-17 - 8930 Menen**
- ⇒ **Stedelijke basisschool Tinnenhoek - Herbergstraat 28 - 9310 Moorsel**
- ⇒ Freinetschool Klimop - Fabiolalaan 2 - 8020 Oostkamp
- ⇒ Vrije Basisschool Floor en Tijn - Floxstraat 4 - 3660 Opglabbeek
- ⇒ SJC Basisschool De Krekel - Krekelberg 1 - 9040 Sint-Amandsberg
- ⇒ Sint-Lodewijkscollege - Gistelse steenweg 440 - 8200 Sint-Andries
- ⇒ **De Tandem - Leopold De Bruynestraat 56 - 8310 Sint-Kruis**
- ⇒ Sint-Jozefsschool - A. Dumontlaan 1 - 1200 St.-Lambrechts-Woluwe
- ⇒ GVG Basisschool Wijchmaal - Tichelovenstraat 2 - 3990 Wijchmaal

Secundair onderwijs (10)

- ⇒ Sint-Ludgardisschool Antwerpen-Stad - Maarschalk Gérardstraat 18 - 2000 Antwerpen
- ⇒ Sint-Jozefsinstituut Middenschool - Pastoor Pitetlaan 28 - 3130 Begijnendijk
- ⇒ Biotechnicum - Kaulillerweg 3 - 3950 Bocholt
- ⇒ Provinciaal Instituut Lommel - Duinenstraat 1 - 3920 Lommel
- ⇒ BuSO De Beemden - Stuivenbergbaan 135 - 2800 Mechelen
- ⇒ Gem. Instituut voor Technisch Onderwijs - Heuvelstraat 59-65 - 3090 Overijse
- ⇒ Heilige Familie Secundair - Hofstraat 15 - 9100 Sint-Niklaas
- ⇒ Sint-Jozefsinstituut - Waaibergstraat 5 - 93 - 3300 Tienen
- ⇒ Koninklijk Atheneum Zottegem - Meerlaan 25 - 9620 Zottegem
- ⇒ Sint-Niklaasinstituut vestiging Oost - Stedestraat 39 - 8550 Zwevegem

8. Educatief materiaal

8.1 Overzicht

Basis- en secundair onderwijs

- Affiche: 'Onze MOS-acties'
- Folder 'En na logo 3'
- Achtergrondinformatie en lestips Dikke-truiendag
- De draagkracht voorbij: dossier van MOS en Kleur Bekennen over "World Overshoot Day"
- 'Vlarempel': milieuregelgeving voor Vlaamse scholen

Basisonderwijs

- MOS-handleiding voor het basisonderwijs (**herwerking 8.2**)
- Themabundel 'Afvalpreventie'
- Themabundel 'Energie'
- Themabundel 'Water'
- Themabundel 'Natuur op school'
- Themabundel 'Mobiliteit' (**vervangt Themabundel Verkeer 8.3**)
- Toelichting voor het aanvragen van het MOS-logo basisonderwijs
- Leidraad voor schakelbezoek met De Lijn en MOS-Poppelepees*
- MOS-folder 'Met MOS beresterk'
- Affiche 'Met MOS beresterk'
- 'Rovers in het Biezebos': verhaal + lespakket voor het basisonderwijs over duurzame ontwikkeling

* Basisscholen kunnen gratis op schakelbezoek in het kader van hun MOS-activiteiten met de poppelepee.

Secundair onderwijs

- MOS-leidraad secundair (**herwerking 8.4**)
- 'Een goede cocktail is het lekkerst': praktijkboek MOS-secundair
- Themapakket 'Energie'
- Themapakket 'Afval en duurzame materialen'
- Themapakket 'Mobiliteit'
- Themapakket 'Water'
- ECOS - Energiecheck op school

- MOS-SPIEGEL (**vervangt MOSKEI 8.5**)
- MObi-liSt – inventarisatie van schoolmobiliteit
- Afvalenquête
- Laat ik me inpakken?
- MOS-folder 'Zet je schrap'
- Achtergrondinformatie en lestips bij "Volle pot"
- Affiche 'Zet je schrap'
- Demos: van goesting tot echte actie op school:

Voor leerkrachten en leerlingen **secundair onderwijs** die leerlingen en collega's willen motiveren om nieuwe acties i.v.m. Milieuzorg Op School te bedenken en vol enthousiasme uit te voeren.

8.2 MOS-handleiding voor het basisonderwijs

De MOS-handleiding voor het basisonderwijs werd stevig aangepast: het MOS-stappenplan onderging een metamorfose, concrete tips en voorbeelden werden opgenomen en er wordt duidelijk omschreven wat MOS verwacht van kandidaat logo- of groene vlag scholen.

In het vernieuwde MOS-actieplan voor de basisscholen kun je niet alleen leermiddelen, acties en schakels plannen, maar ook de planning en realisatie van de vijf MOS-criteria (visie en planning, leerlingenbetrokkenheid, breed draagvlak, communicatie en verankering) aangeven. Hierdoor is het niet meer nodig om een aparte indicatorenlijst in te vullen om bij het logodossier te voegen.

Je vindt alle nieuwe documenten voor basisscholen bij [downloads](#).

8.3 Themabundel mobiliteit

Vanaf september 2010 kunnen MOS-basisscholen beschikken over de **nieuwe themabundel 'Mobiliteit'**. Die vervangt de themabundel 'Verkeer'. Het thema 'duurzame mobiliteit' staat volop in de belangstelling. De bundel biedt enkele mogelijkheden om samen met de kinderen al doende het thema te verkennen. Tijdens het schooljaar 2010-2011 krijgt de inhoud van deze nieuwe themabundel ook toelichting via vormingsdagen in de verschillende provincies.

8.4 MOS-leidraad secundair

Voor de secundaire scholen is er een nieuwe leidraad met milieubeleidsverklaring en aangepast planningsdocument. Het deelnameformulier wordt vervangen door een 'Wij doen mee'-formulier. Ook het (zelf)evaluatie-instrument werd volledig vernieuwd tot de MOS-spiegel (ter vervanging van de MOSkei).

Je vindt alle nieuwe documenten voor secundaire scholen bij [downloads](#).

De MOS-leidraad bezorgt je beknopt alle info die je school nodig heeft om MOS-school te worden. Je vindt er informatie over het MOS-logo, de vijf MOS-criteria van het project, het stappenplan om milieuzorg in te voeren en de rapportering om mee te dingen naar een logo of groene vlag.

8.5 MOS-spiegel (secundair)

MOS-spiegel is een (zelf)evaluatie-instrument waarmee de school het niveau van haar milieuzorgwerking zichtbaar maakt.

Zelfevaluatie-instrument, want de school vult het instrument in om er zelf van te leren.

Evaluatie-instrument, want ook de MOS-begeleider heeft een invulkolom en vult het "rapport van de begeleider" in.

MOS-spiegel is een Excel-rekenblad dat bestaat uit een aantal in te vullen indicatorenlijsten.

De school vult haar gegevens in op de werkbladen 2, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14 en eventueel 15 en kan haar score terugvinden in werkblad 16. (De provinciale MOS-begeleider vult werkblad 17 in).

werkblad 1	MOS-spiegel: de inleiding
werkblad 2	schoolgegevens
werkblad 3	1. procescriteria (inleiding)
werkblad 4	1.1 visie en planning
werkblad 5	1.2 betrokkenheid leerlingen
werkblad 6	1.3 draagvlak
werkblad 7	1.4 communicatie
werkblad 8	1.5 verankering
werkblad 9	2. thema's (inleiding)
werkblad 10	2.1 water: educatief / milieuwinst
werkblad 11	2.2 afval en duurzame materialen: educatief / milieuwinst
werkblad 12	2.3 energie: educatief / milieuwinst
werkblad 13	2.4 mobiliteit: educatief / milieuwinst
werkblad 14	2.5 vergroening: educatief / milieuwinst
werkblad 15	3. Eco-Schools: ENKEL VOOR KANDIDATEN GROENE VLAG
werkblad 16	4.1 Rapport van de begeleider (de score van de school).
werkblad 17	4.2 Rapport van de begeleider (deel 2)

De school kan de MOS-spiegel verscheidene keren invullen (bv. bij het begin en op het einde van het schooljaar). Zo kan de school zien hoe ze evolueert. Voorzie het document daarom telkens van een datum.

Als de school streeft naar een logo of de groene vlag, stuurt ze de gedateerde MOS-spiegel mee met de rest van het dossier: logboek en eventueel bewijsmateriaal.

8.6 De vlag en de lading

Een werkgroep uit het EDO-overlegplatform (Educatie Duurzame Ontwikkeling) dacht na over wat EDO kan betekenen en wat niet. Het denkwerk mondde uit in een visievormend reflectiedocument over dat dynamische concept dat (nog) volop in evolutie is. De tekst wil leerkrachten, vormingswerkers, docenten, jeugdwerkers, enz. een praktisch inzicht geven in de belangrijkste uitgangspunten van EDO.

De uitgangspunten werden verder uitgewerkt aan de hand van een aantal 'reflectievragen' die de principes concretiseren. Het document bevat tal van praktijkvoorbeelden.

Een digitaal exemplaar vind je op de website van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie: Educatie voor Duurzame Ontwikkeling: de vlag en de lading.

Heb je graag een gedrukt exemplaar, neem dan contact op met

jurgen.loones@lne.vlaanderen.be.

9. Educatie Duurzame Ontwikkeling

Het project MOS positioneert zich duidelijk in het kader van Educatie Duurzame Ontwikkeling.

Duurzame ontwikkeling bouwt bruggen. Tussen nu en later: het gaat om behoeften van mensen nu en van toekomstige generaties. Tussen hier en daar: het gaat om wereldwijde samenwerking. Tussen sociale, economische en ecologische ontwikkeling: het gaat om mensen, welvaart en de toestand van onze planeet.

Daarbij komt het erop aan termen als juist en verkeerd te mijden. Iets is niet òf duurzaam òf niet duurzaam. Het is ingewikkelder dan dat. Maar dat maakt het begrip net zo attractief voor educatieve doeleinden. Educatie is immers eerder reis dan bestemming, het einddoel ligt niet vast. De uiteindelijke keuze is aan de "lerende" (leerling of student). Educatie veronderstelt actieve participatie van die lerende in het leerproces. Nuances en tegenstellingen mogen we daarom niet elimineren. Ze zijn juist noodzakelijk om op persoonlijke gronden te kunnen beslissen en te leren omgaan met tegengestelde belangen, normen en waarden. MOS wil immers kritische mensen vormen die constructief meewerken aan een wereldsamenleving waarin alle mensen (nu en in de toekomst) hun rechten hebben en waarin geweld, sociaaleconomische ongelijkheid en roofbouw op het milieu daadwerkelijk worden teruggedrongen.

Aandacht voor Duurzame Ontwikkeling blijkt o.a. uit:

- het lespakket bij 'Rovers in het Biezebos', een verhaal van Marc de Bel, waarmee MOS leerkrachten uit het basisonderwijs op weg helpt om aandacht te hebben voor Duurzame Ontwikkeling

- de bijdrage die MOS leverde aan de NME-studiedag van 20/10/2009 met als titel “Natuur-en Milieueducatie in Vlaanderen: een druppel op een hete planeet?”
- het lespakket dat MOS ontwikkelde i.v.m. World Overshoot Day
- de aandacht die wordt besteed aan Duurzame Ontwikkeling in MOSterd
- de samenwerking van MOS met EDO (Educatie voor Duurzame Ontwikkeling, een cel binnen de NME-dienst), o.a. ter voorbereiding van de studiedag over de nieuwe vakoverschrijdende eindtermen.
- de samenwerking van MOS met de NME-dienst voor de 23ste Benelux-werkconferentie Natuur- en Milieueducatie (24-26/11 2009) met als titel “Educatie voor Duurzame Ontwikkeling in de NME-praktijk: uitdagingen voor Hoofd, Hart en Handen.”
- de projecten ‘Zoom jij ook in op water?’ en DEMOS (samenwerking met Globelink)

10. MOSterd

Het tijdschrift van het MOS-project “MOSterd” verschijnt twee maal per jaar en wordt verstuurd naar alle Vlaamse en Brusselse Nederlandstalige scholen, het NME-werkveld (Natuur- en Milieueducatie), bibliotheken, milieuambtenaren, duurzaamheidsambtenaren, intercommunales, milieuorganisaties en de onderwijswereld (pedagogische adviseurs, inspectie, departement Onderwijs).

MOSterd verscheen ondertussen 16x:

- Nr. 1: februari 2003
- Nr. 2: november 2003
- Nr. 3: mei 2004
- Nr. 4: december 2004
- Nr. 5: mei 2005
- Nr. 6: oktober 2005
- Nr. 7: februari 2006
- Nr. 8: oktober 2006
- Nr. 9: februari 2007
- Nr. 10: oktober 2007
- Nr. 11: februari 2008
- Nr. 12: november 2008
- Nr. 13: maart 2009
- Nr. 14: oktober 2009
- Nr.15: mei 2010
- Nr.16: november 2010

MOSterd is geen nieuwsbrief. MOSterd biedt scholen heel wat praktische ideeën om een eigen milieuzorgsysteem op te bouwen of uit te breiden. MOSterd heeft een eigentijdse en vrolijke opmaak, vaste rubrieken en teksten met een rechtstreeks belang voor scholen. Iedere MOSterd biedt een pak informatie over actuele milieuonderwerpen en opvallende tendensen.

Concrete korte schoolvoorbeelden en korte getuigenissen van scholen vind je voortaan terug op de MOS-website.

“MOSterd sprak met” is een belangrijke vaste rubriek geworden.

De redactie van MOSterd interviewde in 2010:

In nr. 15: Nic Balthazar

“Nic Balthazar maakte de clip ‘The Big Ask Again. Dance for the Climate’. Hiervoor kreeg hij de voorbije zomer meer dan tienduizend mensen bijeen op het strand van Oostende. Zij dansten voor het klimaat op ‘Magnificent’ van U2. In de aanloop naar de klimaattop in

Kopenhagen vroegen zij op die manier aan politici om te ijveren voor een sterk klimaatbeleid. De eerste clip 'The Big Ask' had dat ook al gedaan. Toen met zesduizend man op hetzelfde strand. MOSterd sprak met de man die duizenden mensen kan bewegen."

In nr. 15 met Sabine Hagedoren

"De voorbije winter die ongemeen lang was. De mislukte klimaatop in Kopenhagen. Het verschil tussen weer en klimaat. Redenen te over voor een interview met weervrouw en gewezen leerkracht wetenschappen Sabine Hagedoren. Uw MOSterd-reporters trotseerden de winterkou en trokken naar het VRT-omroepgebouw aan de Reyerslaan."

In nr; 16 met Kris Peeters (mobiliteitsdeskundige)

"Naar aanleiding van de herwerkte themabundel 'Mobiliteit' voor het basisonderwijs, las MOSterd het boek "De file voorbij – afscheid van het automobilisme" van mobiliteitsdeskundige Kris Peeters. Het verscheen in mei 2010 bij Uitgeverij Vrijdag. Peeters' boek is een met veel 'begrip' geschreven aanklacht tegen de auto – van onze haat-liefdeverhouding daarmee is de auteur zich terdege bewust. Het boek legt uit waarom het mobiliteitsbeleid zoals dat vandaag wordt gevoerd, gedoemd is te mislukken. Kris Peeters is socioloog, was eerder schepen voor Mobiliteit van de stad Herentals en is medeoprichter van het mobiliteitsbureau 'Baanbrekers'."

In nr. 16 vind je ook een getuigenis van een MOS-leerkracht secundair en een dossier van VMM (Vlaamse Milieumaatschappij): "Op weg naar een koolstofarme samenleving?"

11. www.milieuzorgopschool.be

Op de MOS-webstek www.milieuzorgopschool.be kunnen de scholen een onderwijsniveau kiezen om verder te surfen. Ze vinden er meer informatie over hoe ze in het project kunnen stappen, de 5 thema's, het educatief materiaal, de scholen die al deelnemen, de criteria voor logo's en groene vlag, NME-evenementen, de nieuwsbrieven, verwijzing naar interessante websites (zoals Dikke-truiendag, milieukoopwijzer, NME-inventaris, de websites van de educatieve centra enzovoort).

12. Dikke-truiendag, 6de editie

De zesde editie van de Dikke-truiendag stond helemaal in het teken van de opwarming van de aarde en de klimaatverandering. Dikke-truiendag is ingebed in de werking van MOS en Ecocampus en wordt georganiseerd door het Departement LNE, dienst Natuur- en Milieueducatie, een bevoegdheid van minister Schauvliege.

Elk jaar nemen meer dan 1000 scholen deel aan de Dikke-truiendag. De verwarming staat die dag wat lager en de scholen zetten allerlei ludieke en educatieve acties op touw, zoals een dans-je-warm-moment, een milieuparty waarbij energie wordt opgewekt door te fietsen, workshops en kunstwerken i.v.m. energie en liters warme soep en chocolademelk. Op de affiches stonden 'klimaatvluchtelingen' zoals een ijsbeer, een pinguïn en een walrus met de vraag 'Wat brengt de toekomst?'

13. Trajecten

De begeleiders van het secundair staken, samen met PROTOS, een watertraject in mekaar.

Opdracht 1

Vertel leerlingen, leerkrachten, directie, personeel, ouders... dat jullie op 'water' willen focussen. Doe dat met een wervende foto waarop staan:

- een aantal leerlingen van jouw school in het wit;
- een duidelijke link naar de gemeente waar de school zich bevindt;
- een zelfbedachte slogan met betrekking tot water.

Opdracht 2

Kernidee achter opdracht 2 is: bewust maken, enthousiast maken, warm maken.

In deze fase van het traject willen we alle doelgroepen en actoren in de school gevoelig maken voor het watertraject. Want... wie goed geïnformeerd én aangesproken wordt, zal zich vlugger betrokken voelen. Wie inzicht heeft in de waterproblematiek, zal bewuster mee helpen zoeken naar oplossingen.

Opdracht 3

Het watergebruik inventariseren.

Door te inventariseren kun je onder meer de manier waarop de school met water omgaat kritisch evalueren. En bijsturen!

Opdracht 4

Tijd om over te gaan tot actie!

Op school kun je een weinig-water-dag organiseren. Je kunt een brief schrijven aan de gemeente/en of de intercommunale en vragen hoe zij aan duurzaam waterbeheer doen (omgeving). Waterbesparende acties kunnen ertoe leiden dat de waterfactuur sterk vermindert. Het geld dat de school bespaart, kan ze gedeeltelijk investeren in een waterproject in een ontwikkelingsland.

Opdracht 5

Als apotheose van 'Inzoomen' roept MOS-secundair de scholen op een actie te organiseren op de eigen school op wereldwaterdag 22 maart.

Daarnaast organiseert MOS-secundair op 7 locaties in Vlaanderen en Brussel een gemeenschappelijke freeze-actie. Meer dan 1000 leerlingen staan letterlijk stil bij water tijdens een freeze-actie (twee filmfragmenten kun je bekijken op de blog).

Opdracht 6

Het vertrouwen dat de deelnemers na diverse acties kregen moet nu verzilverd worden. Het schoolbeleid kan hierin een krachtig signaal geven om het thema water in te bedden in de schoolcultuur. MOS vroeg de scholen dan ook een engagementsverklaring te ondertekenen (directie, leerkracht, leerlingen...) en een korte visietekst uit te schrijven hoe zij in de toekomst verder met het thema water aan de slag willen.

Het “watertraject” wordt tijdens het schooljaar 2010-2011 herhaald.
Bovendien wordt ook een “energietraject” gestart.

<http://inzoomenopenergie.blogspot.com/>
<http://inzoomenopwater.blogspot.com/>

14. Nieuwe overeenkomst

Ondertussen is het project MOS door de Vlaamse regering verlengd voor 3 schooljaren: van 1 september 2010 tot 31 augustus 2013.

In de nieuwe overeenkomst zijn er een paar accentwijzigingen.

Het richtinggevend kader wordt expliciet “Educatie Duurzame Ontwikkeling”.

Het MOS-project heeft het *hoger onderwijs niet meer als doelgroep*, maar *lerarenopleidingen* van hogescholen kunnen verder op ondersteuning rekenen van de MOS-begeleiding (ze kunnen geen MOS-school meer worden). Voor milieuzorg op campus- en associatieniveau wordt doorverwezen naar het Ecocampusproject.

Scholen met een logo 3 kunnen *tweejaarlijks de Groene Vlag* van Eco-Schools verdienen door milieuzorg verder te integreren zowel in de structuur als in het pedagogisch project van de school en daarvoor acties te ondernemen.

Groene Vlag scholen kunnen, ook in het kader van Eco-Schools, op vrijwillige basis participeren in *het internationale Eco-Schools-netwerk*.

Resultaatsverbintenis:

De OPDRACHTHOUDER engageert zich om de implementatie van het educatief milieuzorgsysteem in het basis- en secundair onderwijs na te streven. De verbintenis houdt in:

1. dat binnen de termijn van 3 schooljaren (01/09/2010 – 31/08/2013) de OPDRACHTHOUDERS er **samen** naar streven om in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:
 - minstens 80 % Vlaamse basisscholen en minstens 82 % Vlaamse secundaire scholen de MOS-milieubeleidsverklaring hebben ondertekend
 - van deze scholen minstens 68 % een dossier hebben ingediend voor het behalen van een logo 1, 2 of 3
 - van de logo 3-scholen minstens 38 % een dossier hebben ingediend voor het behalen van de groene vlag.
2. dat de OPDRACHTHOUDER jaarlijks minstens 175 (basis en/of secundair) persoonlijke schoolbezoeken aflegt, minstens 375 persoonlijke schoolcontacten op een andere manier legt en minstens 10 vormingsdagen/bijtscholing/workshops organiseert teneinde scholen te motiveren om milieuzorg (verder) te implementeren in het schoolbeleid.

Een vestigingsplaats van een school blijft in de nieuwe overeenkomst als eenheid gehanteerd.

INHOUD

1.	Evaluatieverslag	p. 2
2.	Aantal vestigingsplaatsen in 2010	p. 3
3.	Aantal MOS-scholen op 1 oktober 2010	p. 3
4.	Groei	p. 4
4.1	Aantal MOS-scholen 1998 – 2010	p. 4
4.2	Aantal MOS-scholen 2010 per onderwijsniveau	p. 5
5.	Aantal MOS-scholen 2010 per provincie en in het Brussels Gewest	p. 5
5.1	MOS-scholen in de provincie Antwerpen 2010	p. 7
5.2	MOS-scholen in de provincie Limburg 2010	p. 7
5.3	MOS-scholen in de provincie Oost-Vlaanderen 2010	p. 8
5.4	MOS-scholen in de provincie Vlaams-Brabant 2010	p. 8
5.5	MOS-scholen in de provincie West-Vlaanderen 2010	p. 9
5.6	MOS-scholen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2010	p. 9
6.	Het logo	p. 10
6.1	Aantal nieuwe logoscholen in 2010	p. 11
6.1.1	Logolaureaten 2010 in de provincie Antwerpen	p. 12
6.1.2	Logolaureaten 2010 in de provincie Limburg	p. 14
6.1.3	Logolaureaten 2010 in de provincie Oost-Vlaanderen	p. 16
6.1.4	Logolaureaten 2010 in de provincie Vlaams-Brabant	p. 19
6.1.5	Logolaureaten 2010 in de provincie West-Vlaanderen	p. 21
6.1.6	Logolaureaten 2010 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	p. 24
6.2	Aantal logoscholen	p. 25
6.2.1	Logoscholen 1998 – 2010	p. 25
6.2.2	Aantal logoscholen (1, 2 en 3): groei sinds 2006 per provincie	p. 26
7.	De groene vlag van Eco-Schools	p. 27
7.1	Eco-Schools	p. 27
7.2	Cijfers: aantal uitgereikte groene vlaggen	p. 28
7.3	Laureaten groene vlag 2010	p. 29
8.	Educatief materiaal	p. 31
8.1	Overzicht	p. 31
8.2	MOS-handleiding voor het basisonderwijs	p. 32
8.3	Themabundel mobiliteit (basisonderwijs)	p. 32
8.4	MOS-leidraad secundair	p. 32
8.5	MOS-spiegel (secundair)	p. 32
8.6	De vlag en de lading	p. 33
9.	Educatie Duurzame Ontwikkeling	p. 34
10.	MOSterd	p. 35
11.	www.milieuzorgopschool.be	p. 37
12.	Dikke-truiendag, 6de editie	p. 37
13.	Trajecten	p. 38
14.	Nieuwe overeenkomst	p. 41

COLOFON

Vlaamse overheid
Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
Afdeling Milieu-integratie en –subsiëringen
Project MOS
www.milieuzorgopschool.be, mos@lne.vlaanderen.be

© MOS-begeleiding

Elke Hermans, Katrien Hoeylaerts, Veerle Moons, Sofie Van Hove (Antwerpen);
Sandra Diris, Hilde Boiten, Rudo Vanhees (Limburg); Mike Stoens, Sandra
Vandevelde, Wouter De Tandt (Oost-Vlaanderen); Herwig Kevelaerts, Lien Loonbeek,
Philippe Moreau, Veerle Lievens (Vlaams-Brabant); Donald Dupon, Lieve Maes,
Emanuel Demey (West-Vlaanderen); Paul Renders (Brussels Hoofdstedelijk Gewest)

© MOS-begeleidingscommissie

Marc Cherretté (voorzitter), Eddy Loosveldt, Saskia Mercelis, Jan De Boe, Martine
Lietaert, Bertie Vanderlee, Klaartje Van Loy, Wim Mestdagh, Brigitte Pycke, Guy
Scheijnen, Dirk Coolsaet, Dirk Francken, Willy De Herdt, Jos Van de Velden, Willy
Sleurs, Jozef Janssens, Rik De Laet, Philippe Van de Velde, Dirk Demeyere, Ines Van
Regenmortel, Kris Fostier, Nele Dillen, Eric Craenhals

© MOS-coördinatie

Nele Dillen, Kris Fostier, Ines Van Regenmortel, Eric Craenhals

© Redactie

Eric Craenhals

© Vormgeving

Diane De Smet

© Verantwoordelijke uitgever

J.-P. Heirman, Secretaris-generaal
Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 Brussel

© Depotnummer

D/2011/3241/013

© Uitgave

januari 2011

MOS is een initiatief van de Vlaamse overheid, Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (afdeling Milieu-integratie en -subsiëringen), de vijf Vlaamse provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

